

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 290/09-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť D. P., Z., zastúpeného advokátkou JUDr. D. Š., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 109/2008 a jeho rozsudkom z 5. augusta 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. P. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. marca 2009 doručená sťažnosť D. P. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Lučenec (ďalej

len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 109/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a jeho rozsudkom z 5. augusta 2008 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol napadnutým rozsudkom uznaný za vinného z trestného činu krivého obvinenia podľa § 174 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“) na tom skutkovom základe, že *„v presne nezistenom čase, pravdepodobne 16. 07. 2005 na neznámom mieste napísal a následne prostredníctvom faxu Hotela P. ... zaslal vtedajšiemu ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky... list, zaevidovaný na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky v Bratislave ako došlý dňa 18. 07. 2005, v ktorom okrem iného obvinil sudcu Okresného súdu vo Zvolene JUDr. ..., že si naplánoval a objednal vraždu D. P., ktorý na neho podal viaceré podnety na trestné stíhanie“*.

Proti napadnutému rozsudku sťažovateľ podal odvolanie, ktoré bolo okresnému súdu doručené 3. septembra 2008 (čo vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku okresného súdu), resp. 5. septembra 2008 (čo uvádza sťažovateľ v sťažnosti). Odvolanie sťažovateľa však bolo uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 To 232/2008 z 24. septembra 2008 zamietnuté (ďalej aj „zamietajúce uznesenie“) ako podané oneskorene. Z jeho odôvodnenia vyplýva, že podľa zápisnice z pojednávania uskutočneného na okresnom súde 5. augusta 2008 bol sťažovateľ na vyhlásení rozsudku osobne prítomný, a preto je zrejmé, že aj samosudcom poučený o začatí plynutia 15-dňovej lehoty na podanie odvolania od vyhlásenia rozsudku (§ 309 ods. 1 Trestného poriadku). Podľa odtlačku poštovej pečiatky bolo odvolanie podané na poštovú prepravu 2. septembra 2008. V nadväznosti na uvedené bolo preto krajskému súdu zrejmé, že odvolanie sťažovateľa nebolo podané v lehote 15 dní od vyhlásenia rozsudku, a preto ho ako oneskorené zamietol.

Sťažovateľ k tomu uviedol, že pojednávania uskutočneného na okresnom súde 5. augusta 2008 sa síce osobne zúčastnil, avšak pre zdravotné problémy opustil pojednávaciu miestnosť a žiadal, aby mu bol rozsudok doručený, čo však nie je v zápisnici zaznamenané. Preto podľa jeho názoru mu začala plynúť lehota na podanie odvolania

až doručením napadnutého uznesenia okresného súdu, teda 5. septembra 2008. Sťažovateľ zastúpený v konaní pred ústavným súdom kvalifikovaným právnym zástupcom však v petite sťažnosti postup krajského súdu ani jeho zamietajúce uznesenie nenamietal.

Sťažovateľ odôvodnil svoju sťažnosť okrem iného takto: *„Rozsudok Okresného súdu v Lučenci č. k. 5. 9. 2008 mi bol doručený 5. 9. 2008 a ešte v ten deň som proti tomuto rozsudku podal odvolanie. Vo svojom odvolaní som uviedol, že vo všetkých mojich podaniach, ktoré som podával či už na sudcu JUDr. ... alebo na iné osoby som uvádzal mne známe skutočnosti s jediným cieľom ich zákonného preverenia. Všetky mnou uvádzané skutočnosti som uviedol vždy v presvedčení, že sú pravdivé a v najlepšej viere som ich odovzdával orgánom činným v trestnom konaní. Takéto viaceré podania som podal aj na JUDr. ... pre podozrenie z korupcie, ktoré polícia preverovala a podľa mňa som teda nekonal v úmysle niekoho lživo obviňovať. V čase, keď bol napísaný list, ktorý svojim obsahom nenapĺňa znaky skutkovej podstaty trestného činu krivé obvinenie, vykonávala polícia vo Zvolene preverovanie vydierania mojej osoby. V tomto prípade bol vypočutý aj JUDr. ... a takmer všetky skutočnosti uvedené v predmetnom liste sa v tom čase zakladali na pravde, teda podľa mňa tu absentoval úmysel niekoho krivo obviňovať. V odôvodnení rozsudku Okresného súdu Lučenec sú uvádzané moje citácie, že to vyznieva, ako keby som ja vystupoval ako pisateľ listu, čo nie je pravda. Ja som niekoľkokrát uviedol, že pisateľ listu nikoho neobviňuje, nemenuje a pod. Teda ja nevystupujem ako pisateľ listu, čo som niekoľkokrát uviedol. Ďalej som uviedol, že je problémom JUDr. ..., keď sa tento spoznal v texte súkromnej korešpondencie medzi pisateľom listu a ministrom. Polícia ma nevypočula ani k druhému listu, ktorý som poslal ministrovi spravodlivosti a tento list podľa mňa polícia i súd účelovo zamieňa v môj neprospech. V odvolaní som uviedol, že takýto postup vnímam ako marenie spravodlivosti, keď mi nie je daná možnosť vyjadriť sa ku konkrétnym dôkazom, uviedol som, že konanie polície, prokuratúry aj prvostupňového súdu dám preveriť Úradu špeciálnej prokuratúry v mojom ďalšom podnete na trestné stíhanie. Podľa mňa dokazovanie bolo ukončené a skutok ako trestný čin preukázaný nebol, znalcom bolo preukázané moje tvrdenie, že som predmetný list č. 1), teda faxový ja nepísal, teda pokiaľ spis iné dôkazy neobsahoval, podľa zákona som mal byť spod obžaloby oslobodený...*

Vyššie uvedené konanie vnímam ako nezákonné v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky. Túto skutočnosť vidím v tom, že podľa môjho názoru počas dokazovania vo vyššie uvedenej trestnej veci nebolo preukázané, že som v úmysle niekoho krivo obviňovať zaslal a napísal list JUDr. ..., na základe ktorého súd vyvodil záver, že som iného krivo obvinil v snahe privodiť mu trestné stíhanie. Aj znalec z odboru písmaoznactva uviedol vo svojom závere, že som tento list nepodpísal a ani nepísal. Podľa môjho názoru a podľa zásad trestného práva všetky pochybnosti majú byť posudzované v prospech obvineného. Na hlavnom pojednávaní som požiadal súd aj prokurátora, aby mi bola prečítaná tá časť z listu adresovanému JUDr. ..., ktorá naplňuje znaky trestnosti a chcel som sa k nej vyjadriť. Súd moju žiadosť zamietol, tiež sa súd odmietol zaoberať vykonaním dôkazov, keď vyšlo najavo, že existuje iný list, ktorý som zaslal ministrovi spravodlivosti a na ktorý sa účelovo chybné odvoláva prokurátor a nezákonne ho zamieňa. Súd tiež nevykonal mnou navrhované dôkazy, ktoré som žiadal vykonať a ktoré podľa môjho názoru mali podstatný význam na preukázanie mojej nevinu.

Svoju sťažnosť na Ústavný súd Slovenskej republiky podávam z toho dôvodu, že o ochrane mnou označeného základného práva nerozhoduje iný súd.“

Sťažovateľ požaduje vydať tento nález:

1) Základné právo upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v konaní vedenom na Okresnom súde Lučenec pod č. k. 3 T/109/2008 porušené bolo.

2) Rozhodnutie Okresného súdu Lučenec č. k. 3 T 109/2008 zo dňa 5. 8. 2008 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3) D. P. priznáva finančné zadostučinenie 350.000 EUR (slovom tristopäťdesiat tisíc EUR), ktoré je Okresný súd Lučenec povinný D. P. vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti nálezu.

4) D. P. priznáva trovy právneho zastúpenia 245,70 EUR (slovom dvestoštyridsaťpäť EUR 70/100) JUDr. D. Š., advokátke, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom a rozsudkom okresného súdu v napadnutom konaní.

K porušeniu označeného základného práva sťažovateľa malo dôjsť tým, že konanie okresného súdu *„nebolo vedené v súlade so zásadou spravodlivosti, pričom mi bolo odopreté vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom a mnou navrhované dôkazy neboli vykonané“*. Ďalej sťažovateľ uviedol tie isté dôvody porušenia jeho označeného základného práva, ako uvádzal aj v odvolaní podanom proti napadnutému rozsudku okresného súdu (bližšie pozri citáciu na str. 3 až 4 tohto uznesenia), ktoré však bolo krajským súdom zamietnuté ako oneskorene podané.

Podľa § 306 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok účinného od 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný poriadok“) opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa je odvolanie.

Podľa § 309 ods. 1 Trestného poriadku sa odvolanie podáva na súde, proti ktorého rozsudku smeruje, a to do 15 dní od oznámenia rozsudku.

Z uvedených ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že sťažovateľ mal možnosť proti napadnutému rozsudku okresného súdu, ktorým bol uznaný za vinného, využiť odvolanie ako účinný prostriedok nápravy.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu poskytnutie ochrany konkrétnemu právu alebo slobode v konaní pred ústavným súdom v zásade nie je prípustné, pokiaľ ten, kto má v úmysle sa jej dovolať, najprv nevyčerpal všetky účinné opravné prostriedky, ktoré sú mu dostupné v konaní pred všeobecným súdom (IV. ÚS 201/04, IV. ÚS 254/08). Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd, tak ako sú uvedené v druhej hlave ústavy, totiž nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (napr. I. ÚS 42/00, IV. ÚS 254/08).

Uvedené právne názory vychádzajú z princípu subsidiarity, na ktorom je založená právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04, IV. ÚS 254/08). Ak ústavný súd zistí, že sťažovateľ mal pred podaním sťažnosti možnosť uchádzať sa o ochranu svojich práv na inom orgáne verejnej moci, sťažnosť odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

V danom prípade sťažovateľ mal možnosť podať proti namietanému postupu a rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a povinný rozhodnúť

miestne príslušný krajský súd. Zo sťažnosti, ako aj z obsahu spisu vyplynulo, že sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd ako odvolací súd uznesením sp. zn. 3 To 232/2008 z 24. septembra 2008 tak, že ho zamietol ako oneskorene podané.

Je potrebné zdôrazniť, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom sťažovateľa, ktorý je v tomto prípade zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom. Preto sa v danej veci ústavný súd mohol zaoberať iba namietaným porušením základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a v súvislosti s tým iba postupom okresného súdu v označenom konaní (napr. II. ÚS 67/07).

Zároveň ústavný súd pripomína, že sťažovateľ je zastúpený advokátkou. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady (II. ÚS 117/05).

Skutočnosť, že sťažovateľ namietal porušenie svojich práv iba postupom a rozsudkom okresného súdu, proti ktorému mal k dispozícii opravný prostriedok (odvolanie), bola dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že napriek tomu, že sťažovateľ v zmysle petitu namietal postup a rozhodnutie okresného súdu, jeho námietky v odôvodnení sťažnosti sčasti smerovali aj proti zamietajúcemu uzneseniu krajského súdu, ktorým bolo jeho odvolanie zamietnuté ako podané oneskorene. Sťažovateľ v tejto súvislosti v sťažnosti uvádza, že *„Dňa 5. 8. 2008 sa konalo v tejto trestnej veci a Okresnom súde v Lučenci hlavné pojednávanie, ktorého som sa zúčastnil, mal som zdravotné problémy, preto som*

pojednávaciú miestnosť opustil a žiadal som, aby mi bol rozsudok doručený, táto skutočnosť nie je v zápisnici o hlavnom pojednávaní zaznamenaná tak ako sa stala, zistil som to až po tom, keď som si v januári 2009 bol dať vyhotoviť opis zápisnice z tohto pojednávania. V zápisnici je len napísané, že obžalovaný sa vyjadrí po doručení, táto veta je podčiarknutá vlnovkou a rukou je dopísaný výkričník. Z týchto samotných znakov je zrejmé, že nebolo v súlade so zákonom vyhlásené rozhodnutie súdu (pretože ja som v zápisnici nepodčiarkoval vlnovku a nedával výkričník, toto sa mohlo udiť len na súde), a preto nie je zrejmé, či som bol pri vyhlásení rozsudku v pojednávacej miestnosti, a teda nie je ani jednoznačné, kedy mi začala plynúť lehota na odvolanie, už aj z toho dôvodu, že je sporné, či som bol poučený súdom o podaní opravného prostriedku, keď som sa z pojednávacej miestnosti vzdialil z dôvodu zdravotných problémov. Podľa môjho názoru mi lehota na odvolanie začala plynúť až doručením rozsudku. a teda mnou podané odvolanie bolo podané včas...“.

Z okolností tohto prípadu vyplýva, že sťažovateľ v podstate tvrdí, že odvolací súd zamietol jeho odvolanie podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku, hoci pre takýto postup neboli splnené zákonné dôvody.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje, že v danom prípade mal sťažovateľ navyše možnosť namietať nesprávny postup krajského súdu pri posúdení jeho odvolania ako oneskorene podaného, podaním mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania – podľa § 371 ods. 1 písm. j) Trestného poriadku. Označené ustanovenie Trestného poriadku totiž umožňuje podať obvinenému dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípade, že zamietol odvolanie podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku, hoci na to neboli splnené zákonné dôvody.

Z uvedeného vyplýva, že aj v prípade, ak by sťažovateľ sťažnosťou namietal porušenie svojich základných práv a slobôd (avšak zrejme už nie podľa čl. 48 ods. 2 ústavy) označeným rozhodnutím krajského súdu, bolo by potrebné jeho sťažnosť taktiež odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu z dôvodu existencie mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania), ktorý sťažovateľ v okolnostiach danej veci neuplatnil.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa aj ďalšími návrhmi sťažovateľa (napr. zrušením napadnutého rozsudku okresného súdu alebo priznaním finančného zadosťučinenia).

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2009